

de vreemdgeklede jeugd van het Leidseplein

(vervolg van pag. 4)

JA, waarom ontvoeren kunstgevel-voornemers zijner tijt op woensdagmiddag op de N.Z. Voortburgwaai en waarom brengen kinderen gisteren althans bijtijds op donsdagdag op met linnen om met knikkers te gaan spelen? Een paar jaar geleden ontstonden de eerste contactpunten in gelegenheden als „De Groene Kalkbaan“ en „De Lijnrit“. Van daar uit liepen verschillende stroompjes naar het Leidseplein, waar immers Reijnders het volwassen artiestencollege is.

Zij liepen er stilaan soms gevezen van hun werk dien, inmiddels smetend de maat van een publieksterre jazz-matinee op de tafels en gesten heel dierwils over steek. Zij stemmen eindelijk in de il-lusie actief te zijn of zeker te sul-len worden. Daar in hun hart denken zij heimelijk wel aan een carrière, maar dan een op de voorwaarde van hun kunstopvattingen, die niet altijd experimenteel, maar dan toch „andere“ zijn.

Enkelien hebben talent, veel meer slechts aanleg.

De jongen die een paar jaar ge-lieden nog teksten schreef op een reclame-bureau, maar plotseling een boek schreef, dat „in het niemans“ kwam, had heel veel talent. Hij zat indertijd bijna altijd bij Reijnders, en loopt hij het einde met een paar boekjes onder zijn arm voorbij op weg naar „De Krug“. Hij is geslaagd. Maar hij heeft zijn opvattingen over de maatschappij delen met zijn vro-gere vrienden.

De 20-jarige jongen die eens 's morgens vrij vroeg het einde binnenliep en uitriep: „Jesus Christus, wanneer word ik weer achter!“ heeft waarschijnlijk niet eens aanleg.

De buitenwacht scheert de jeugdige en excentriske bezoekers van het Leidseplein over één kam met de jongens van de Nieuwendijk. Dat is verkeerd. Er zijn grote verschillen.

De eerste zijn veel ontwikkelder (ook de jongen met twee jaar

MULO) en daardoor veel kriti-scher. Zij stellen meer naar pro-cessende mesjes en zij vinden slechts zeer bepaalde jazz-moeten het behaagden waard, om over een verdere kunstopvattingen niet eens te spreken. De Nieuwendijk heeft geen opvattingen op dit ge-bied.

De andere Reijnders zijn niet zo erg gelukkig met de milieu-ver-andering in hun zaak. Zij hebben wel eens wat betoverd maar de voor-oorlogse tijd, toen een reeks op het ogenblik gevestigde namen tot de stamkanten behoorden: Cees Lasser, Oor Herman, Anton van Duinkerken, J. C. Eilens, Jan Engelsman, Jan Champert, Chas Eiggink, Mamma Francken, Ed. Hoornik, John Raademaker en vele anderen. „Er was een veel gro-tere band met deze mensen,“ zegt een der ouders. „Zij gaven ons altijd een hand, wij hadden con-tact.“

Dat contact bestaat niet met het merendeel van het tegenwoordige jeugdige publiek. „Ik begrijp niet waarom zij steeds hier komen. Zij moeten ons maar eens halven vinden.“

Deskundigen zouden moeten uit-

maken, of de Reijnders-jeugd van het ogenblik een probleem is. Zelf vindt zij van wel.

IK heb aan iemand van de Kin-derbescherming een wettend gevraagd.

„Als ik opdracht kreeg, om een onderzoek in te stellen,“ antwoordt de zij, „om ik er van tevoren bijna zeker van zijn, dat ik de oorzaken zou vinden in de gesin-ten, waar de figuren uit voortko-men. Het komt tegenwoordig niet zoveel meer voor, dat de kinderen geen eten krijgen of niet genoeg onder de deuce worden geslagen. Lichamelijk worden zij niet ver-waarloofd. Bovendien kunnen zij voor het merendeel uit eten of voor het goede gebouwen. Maar kin-deren van bijvoorbeeld geschieden anders moeten in een zeer geveer-ge periode een knak krijgen. Het is ook mogelijk, dat een kind nog niet geweest was en daarom een iets andere behandeling krijgt dan anders het geval zou zijn geweest. Nogmaals, het heeft niet duidelijk verantwoord te worden. De zaken liggen subtieler. Ik heb bijvoor-beeld een van die jongens onder zijn knak, die in zijn vakantie

naar Spanje mag vliegen en 's winters mag gaan skien in Zwit-serland. Hij is vijftien jaar. Zijn ouders geven veel geld uit voor zijn plezier, maar doen dat — misschien zonder het wel te be-waarden — om hem zoveel mogelijk kwijt te zijn.“

Misschien heeft de stichting van de Kinderbescherming ge-lijkt. Misschien vindt de pro-bleemstelling van de diverse „gangs“ ook een mede-waard, dat nog geen invloed heeft in te hebben voort uit welke om-standigheden, waardoor de kinderen niet en in het gezin voor hen altijd slapper dan normaal zijn geweest. Een kind uit een dergelijk gezin, dat in Amsterdam woont en bovendien een zekere huld naar het artistieke heeft, al of niet ge-paard met talent of aanleg, moet dan een plaats zoeken in de deuce-wereld van het Leidseplein, waar men bewust zijn eigen regels en normaal kunstert. Als het dan ook nog het excentrische uniform aantrekt, is het heel veel.

Misschien is het allemaal wel en. „Wij vertellen ons,“ aldus een twintigjarige jongen met kunst-aspiraties. „In Reijnders kunnen we dat misschien samen doen.“

Misschien is dat slechts pons. Maar ook dat is het althans schet-sen van het eigen type toch wel betekenisvol.

DAS HOOIJMANT

Ongrijpbare jeugd grijpt zichzelf

Van de stoep van Reijnders naar de modernistenclub

(Van een onzer verslaggevers)

DE „vreemdgeklede jeugd van het Leidseplein”, waarover wij op 25 augustus van het vorige jaar in P.S. schreven, bestaat nog steeds. Alleen is zij op het plein zelf vrij zeldzaam geworden. Artiestencafé Reijnders immers werd minder geschikt als contactpunt, toen het de allerjongsten de toegang ontzegde, terwijl een geregeld bezoek de iets ouderen — voor het merendeel toch nog aangewezen op het zakgeld van thuis — op den duur te kostbaar werd. Zo kwam de groep voor de deur van het café terecht en kreeg enige vermaardheid als „de stoep van Reijnders”.

DE ontmoetingen op straat zijn nu zo goed als afgelopen. Twee maanden geleden ongeveer deelde 't grootste deel van die groep de slechts met een half oor luisterende buitenwacht per bulletin namelijk het volgende mede: „Het gedrag van de ouderen wordt met de dag schandelijker. Het blijft niet alleen bij aangapen-ghuren, maar de woordkeus, die men gebruikt, om de afkeer van de modernisten duidelijk te laten merken, wordt steeds grover”. Het woord modernisten was gevallen. De jeugd met haar speciale kleding en haardracht toonde zich bovendien nog met deze naam en verenigde zich in „The Amsterdam Modernists Club”.

„Deze club,” aldus een brief aan onze redactie, „heeft een speciaal karakter en wordt door de jongeren zelf geleid. Men heeft gebroken met alle bestaande tradities. Geheel naar eigen inzicht, op een voor ieder aanvaardbare ma-

nier, worden de programma's uitgevoerd. Wilt u zo'n programma meemaken? U bent welkom. Alleen willen wij u erop voorbereiden, dat deze jeugd zich kleedt en gedraagt op haar eigen manier”.

Valt mee

NU valt het met het breken van al die tradities nogal mee. De club organiseert avonden waar lezingen worden gehouden, waar wordt gedanst (op 'n moderne manier op de tonen van moderne muziek) en waar de moderne inzichten van de moderne jeugd op een moderne wijze worden uitgewisseld.

De ruim honderd leden van de A.M.C. (uitgesproken: Ee-Em-Cie) zijn tussen de zestien en 21 jaar. Zij zijn stuk voor stuk kenners van de stromingen in de moderne jazz en hebben op dit gebied heel sterke voorkeuren.

De naam modernisten is uit deze sfeer afkomstig. Het woord, aldus een der leden van de club, werd na de oorlog gebruikt door Amerikaanse musici, die wilden breken met oude muziekvormen. Zij wilden iets anders. Dat willen de leden van de A.M.C. ook, maar dan niet alleen op het gebied van de muziek. Wat dat in de praktijk precies betekent, wordt niet zo duidelijk. Er worden forums en gesprekken over georganiseerd. Men wil er per se uitkomen. Want als dat niet lukt, valt het hele onderscheid tussen de A.M.C. en de talloze andere jongerenverenigingen helemaal weg. Het enige duidelijke verschil tussen de leden van de club en hun leeftijdgenoten zit in hun kleding en haardracht. Die kleding wordt dan ook heel veel besproken en verdeeld, ook als er geen buitenstaanders bij zijn.

Niet eens

„WAAROP baseert het forum de kleding van de modernisten?” luidde een vraag, die op een zondagavond in Krasnapolsky werd gesteld. „Een modernist”, aldus het antwoord, „moet moderne ideeën hebben over al-

les en nog wat. Hij draagt die kleding, om voor zijn eigen mening uit te komen.” In het forum ontspan zich vervolgens een vrij heftige discussie of 'n echte modernist ook bij een receptie in zijn typische kleding kan verschijnen. Men werd het daar niet over eens. Maar wel werd duidelijk uitgesproken, dat de club geen „burgerlijk” gekleden kan toe laten, omdat de leden zich dan niet meer zouden thuisvoelen in hun eigen club.

„Wat ziet het forum als toekomst voor de nieuwe tradities?” ging de lastige vragensteller verder.

Er kwam eigenlijk geen antwoord op. „Wij zijn er niet op uit, een ideale wereld te scheppen,” zei het forum. „Dat hebben al zo veel mensen geprobeerd. Dat lukt toch niet. Wij komen bij elkaar, omdat we van dezelfde soort muziek houden en ons allemaal kleden, zoals we dat leuk vinden. En wij willen de jongeren van het Leidseplein houden.”

De verhouding tot de ouderen is eveneens een geliefkoosd onderwerp. Ook hier koestert de A.M.C. slechts een probleem, dat niet veel verder gaat dan de reactie van die ouderen op de „eigentijdse” kleding en muzikale smaak.

Normaal

VERDER is de A.M.C. een heel normale, gezellige en hard werkende jongerenclub. Men verzorgt het eigen drukwerk, men nodigt met succes vooraanstaande kunstenaars uit voor lezingen of voorstellingen, men heeft een reeks werkgroepen, men heeft twee maal per week een eigen „sociëteitje” in twee kleine zaaltjes in de Kromme Elieboogsteeg. In het ene zaaltje mag niet worden gesproken, omdat daar moderne grammofoonplaten worden gedraaid, in het andere zaaltje mag op die muziek worden gedanst. Oorspronkelijk was er slechts eens in de veertien dagen op zaterdagavond een bijeenkomst, omdat die andere zaterdag in familieverband moest worden doorgebracht. De club is daarop terug ge-

komen, omdat de leden op die avond toch niet thuis bleven. Er zijn op woensdagavonden bijeenkomsten in de Groene Kalebas, de zondagavonden zijn dikwijls bestemd voor voorstellingen in Krasnapolsky. De meeste leden zijn middelbare scholieren, die nogal wat huiswerk hebben. Zij kunnen dus niet elke avond op pad en de A.M.C. wijst hen daar dan ook op. Mensen, die willen breken met alle bestaande tradities, moeten toch een zekere ondergrond hebben.

Naast de A.M.C. bestaan er nog enkele kleinere clubs. Er is bijvoorbeeld een „Session House”, waar men andere jazz-stijlen preferereert, er is (of was) een „Modern Music Club”, een „Modern Jazz Society”.

Tegen rock

ER zijn verschillen van mening over de rock 'n roll.

De modernisten zijn er over het algemeen tegen en hebben Wim Booker zijn rock-kampioenschap in Krasnapolsky nogal verweeten. Wim Booker heeft toen in het openbaar laten weten, dat de rock eigenlijk maar nep is en dat hij zijn kampioenschap met swingen had gewonnen. De modernisten hebben dat excuus nogal smalend ontvangen.

Behalve al die min of meer georganiseerde bijeenkomsten hebben de „vreemdgeklede” ook een ontmoetingspunt gevonden in een goedmoedig keldercaféetje in de Kerkstraat.

't Koetje heet die gelegenheid, die ruim een maand geleden plotseling werd ontdekt. De jongens en meisjes mogen hun eigen moderne grammofoonplaten meebrengen om daar op te dansen. De eigenaar vindt het allemaal best. „Als die rage twee jaar duurt, heb ik er toch wat aan gehad. Daarna ga ik het hier verbouwen, om mijn jeugdhotel uit te breiden,” zegt hij.

Het is druk in zijn zaakje. Zijn klanten, al of niet lid van de A.M.C., komen nauwelijks meer op het Leidseplein. Als zij ooit „ongrijpbaar” zijn geweest, hebben zij zichzelf zo langzamerhand wel gegrepen.